

Risk- och skyddsfaktorer för våld och kriminalitet bland unga

Ett av socialtjänstens uppdrag är att arbeta uppsökande med ungdomar och att identifiera de unga som kan ha sociala problem [1]. Detta kan bland annat innebära att uppmärksamma risk- och skyddsfaktorer för att kunna ge lämpliga insatser.

Fråga

Vilka risk- och skyddsfaktorer är centrala för ett förebyggande arbete mot externaliserande och internaliserande problem hos ungdomar i åldersgruppen 12–18?

Frågeställare: Socialförvaltningen, Stockholms stad

Sammanfattning

SBU:s upplysningstjänst har efter litteratursökning och kvalitetsgranskning av systematiska översikter inkluderat en systematisk översikt av översikter i svaret [2]. De systematiska översikter med tillhörande metaanalyser¹ som författarna identifierat kunde påvisa samband mellan risk- och skyddsfaktorer som identifierats och olika typer av våld och kriminalitet. De riskfaktorer som översikterna tog upp var bland annat barnmisshandel och konflikter i hemmet, bristande skolgång och om den unge har bristande förmåga till moraliska bedömningar. De skyddsfaktorer som lyftes var bland annat anknytning och stöd från föräldrar. De samlade risk- och skyddsfaktorena för våld och kriminalitet återfinns i Tabell 1.

SBU har inte tagit ställning i sakfrågan eftersom vi inte har bedömt risken för systematiska fel i primärstudier och inte heller har vägt samman resultaten eller bedömt graden av vetenskaplig tillförlitlighet. Här redovisar vi därför endast författarnas slutsatser från systematiska översikter som bedöms ha låg eller måttlig risk för systematiska fel.

¹ Metaanalys är en statistisk analysmetod för att väga samman resultat från primärstudier av olika utfall som exempelvis riskfaktorer.

För ett säkrare resultat av risk- och skyddsfaktorer för olika definierade utfall som exempelvis missbruk och spel om pengar behövs särskilt avgränsade sökningar på respektive område, vilket inte har genomförts i detta Upplysningstjänstvar.

Bakgrund

Ett av socialtjänstens uppdrag är att arbeta uppsökande med ungdomar och att identifiera de unga som kan ha sociala problem [1]. Detta kan bland annat innebära att uppmärksamma risk- och skyddsfaktorer. Forskning om vad som kan orsaka våld och kriminalitet hos ungdomar är därför viktig. Kunskap om risk- och skyddsfaktorer är viktiga för att socialtjänsten ska kunna ge insatser som kan minska riskfaktorernas negativa påverkan och stärka skyddsfaktorernas positiva påverkan [3].

Avgränsningar

Vi har gjort en bred sökning på externaliserande och internaliserande beteende (se avsnittet Litteratursökning) i databaserna SocINDEX, PsycInfo, Applied Social Sciences Index & Abstracts (ASSIA) International Bibliography of the Social Sciences (IBSS), Sociological Abstracts, Academic Search Elite, ERIC, MEDLINE with Full Text, Psychology och Behavioral Sciences Collection. Litteratursökningen har begränsats till systematiska översikter och metaanalyser.

Vi har formulerat frågan enligt följande:

- Population: ungdomar 12–18 år (som inte är placerade eller tillhör annan särskild riskgrupp som exempelvis ungdomar som begått brott tidigare)
- Utfall: identifierade sociala och psykologiska risk- och skyddsfaktorer för externaliserande och internaliserande beteende.

För att vi skulle inkludera en artikel i svaret krävde vi att den hade genomgått en peer-review och var publicerad i en vetenskaplig tidskrift och på engelska eller ett av de nordiska språken.

Resultat från sökningen

Upplysningstjänstens litteratursökning genererade totalt 611 artikelsammanfattningar (abstrakt). Två projektledare på SBU läste alla artikelsammanfattningar och bedömde att 50 kunde vara relevanta. Dessa artiklar lästes i fulltext. De artiklar som inte motsvarade frågeställningen exkluderades. En del av dessa bestod av grupper som inkluderat både barn och unga eller där populationen bestod av en riskpopulation (t.ex. placerade ungdomar). Artiklar som ingick i någon av de andra artiklarna exkluderades. I upplysningstjänstsvaret kvalitetsgranskades elva artiklar som var relevanta för frågan och en av dessa

klarade kvalitetsgranskningen. Den översikten av översikter avsåg risk- och skyddsfaktorer för utfallsmåtten våld och kriminalitet.

Bedömning av risk för systematiska fel

Under genomförandet av en systematisk översikt finns det risk för att resultatet blir snedvridet på grund av brister i avgränsning, litteraturgenomgång och hantering av resultaten. Det är därför viktigt att granska metoden i en systematisk översikt. Projektledaren bedömde risken för systematiska fel i översikterna med stöd av de frågor som finns beskrivna i AMSTAR granskningsmall [4] utifrån sex delsteg (detaljerad beskrivning återges i Granskningsmall för att översiktligt bedöma risken för snedvridning/systematiska fel hos systematiska översikter). Dessa delsteg är: 1) Frågeställning och litteratursökning, 2) Relevansbedömning, 3) Kvalitetsbedömning och datapresentation av ingående studier, 4) Sammanvägning och analys, 5) Evidensgradering och slutsatser samt 6) Transparent dokumentering. Om översikten inte uppfyllde kraven i ett steg bedömdes den inte vidare för efterföljande steg.

Systematiska översikter med låg eller måttlig risk för systematiska fel beskrivs i text och tabell. De översikter som bedöms ha hög risk för systematiska fel presenteras inte i text och tabell eftersom risken för att resultaten är missvisande bedöms vara för hög.

Systematisk översikt av översikter

SBU:s upplysningstjänst inkluderade en systematisk översikt av översikter (review of reviews) med måttlig risk för systematiska fel [2] (Tabell 1).

Den systematiska översikten av översikter av Farrington och medarbetare från år 2017 innehöll 42 systematiska översikter och 20 av dessa innehöll metaanalyser [2]. Författarna valde att inte göra en egen metaanalys av de översikter som ingick, detta eftersom de data de innehöll var för olika för att ge ett meningsfullt resultat. Författarna inkluderade grupper bestående av både ungdomar och vuxna. I detta svar återges endast resultat där flertalet av de systematiska översikterna har studerat ungdomar.

De riskfaktorer som översikterna tog upp var bland annat barnmisshandel, konflikter i hemmet och föräldrars egna kriminalitet, ytterligare riskfaktorer var utsatthet för sexuella övergrepp från omgivningen, bristande skolgång och om den unge har låg empati och förmåga till moraliska bedömningar (Tabell 1). De skyddsfaktorer som lyftes var bland annat anknytning och stöd från föräldrar och att ha en empatisk förmåga (Tabell 1).

Författarna efterlyser fler systematiska översikter med metaanalyser och de vill även se fler översikter på longitudinella studier.

Författarna har inte inkluderat studier av faktorer som de bedömer tillhör samma kategori som antisocialt beteende. Exempelvis är inte faktorer om aggressiv attityd inkluderad då det bedöms tillhör samma kategori som våld.

Tabell 1. Systematiska översikter med låg/måttlig risk för systematiska fel/Table 1. Systematic reviews with low/medium risk of bias

Included studies	Risk and protective factors
Farrington et al (2016) [3]	
Crime and violence (7)	Crime and violence (7 reviews)
Derzon (2010)	Broken home, child rearing, harsh discipline, low socioeconomic status, large family size, family stress, home discord, child maltreatment, parent antisocial behaviour, urban housing, parental warmth (e.g., accepting versus rejecting parent. Child's identification with parents) empathy *, cognitive empathy*, affective empathy*, family structure (e.g., separation, size of family), adverse family environment (e.g. family conflict, abuse, neglect), parental incarceration, attachment security*, maternal cigarette smoking
Jolliffe and Farrington (2004)	
van Langen et al. (2014)	
Leschied et al. (2008)	
Murray et al. (2012)	
Ogilvie et al. (2014)	
Pratt et al. (2006)	
Delinquency (4)	Delinquency (4 reviews)
Assink et al. (2015)	School/employment (e.g., Poor academic achievement Poor academic behavior, Poor attitude-/interest-/motivation-related factors), family (e.g., risk factors related to mother, father, siblings or the whole family), parental support*, authoritative control*, physical punishment inconsistent discipline physical or sexual abuse, high IQ*, low moral judgment
Hoeve et al. (2009)	
Hubbard and Pratt (2002)	
Stams et al. (2006)	
Authors' conclusion:	
More systematic reviews and meta-analyses of risk factors are needed to advance knowledge. It is highly desirable to have reviews of longitudinal studies, reviews that focus on explanatory risk factors, and reviews that report both overall effect sizes and effect sizes after controlling for other risk factors. These types of reviews should significantly advance knowledge about possible causal risk factors for violence, offending and delinquency.	
*protective factors	

SBU:s upplysningstjänst identifierade 11 systematiska översikter med hög risk för systematiska fel och av det skälet finns inte resultat eller slutsatser beskrivna i text eller tabell för dessa översikter [5-15].

Projektgrupp

Detta svar är sammanställt av Therese Åström (projektledare), Alexandra Snellman (projektledare), Ann Kristine Jonsson (informationsspecialist), Sara Fundell (projektadministratör), och Miriam Entesarian Matsson (produktionsordnare) vid SBU.

Litteratursökning

Academic Search Elite, ERIC, MEDLINE with Full Text, Psychology and Behavioral Sciences
 Collection via EBSCO Dec 14 2018. Title: Risk and protective factors - adolescents

Search terms	Items found
1. TI ((protective N2 factor*) or (promotive N2 factor*) or (risk N2 factor*))	164263
2. TI (((problem or risk or development or internali?ing or externali?ing) N3 behavi*)) OR AB (((problem or risk or development or internali?ing or externali?ing) N3 behavi*))	173409
3. TI ((adolescen* or juvenile or school or teenagers or teens or youth or young)) OR DE ((adolescen* or juvenile or teenagers or teens or youth)) OR AB ((adolescen* or juvenile or teenagers or teens or youth))	3177475
4. 1-3 (or)	
Study types: Systematic reviews	
5. (DE "Meta Analysis" OR ZC "systematic review" OR ZC "meta analysis") OR (TX (systematic* N3 review*) OR TX (metaanaly* OR meta-analy* OR "meta analy*")) OR (TX ((systematic* n3 bibliographic*) OR (systematic* n3 literature) OR (comprehensive* n3 literature) OR (comprehensive* n3 bibliographic*) OR (integrative n3 review) OR (information n2 synthesis) OR (data n2 synthesis) OR (data n2 extract*)) OR JN ("Cochrane Database of Systematic Reviews")	1308994
Combined sets/Limits	
6. 4 and 5 Narrow by Language: - english	213

The search result, usually found at the end of the documentation, forms the list of abstracts.

AB = Abstract

AU = Author

DE = Term from the thesaurus

MM = Major Concept

TI = Title

TX = All Text. Performs a keyword search of all the database's searchable fields

ZC = Methodology Index

* = Truncation

“ ” = Citation Marks; searches for an exact phrase

Applied Social Sciences Index & Abstracts (ASSIA) International Bibliography of the Social Sciences (IBSS) Sociological Abstracts Sociological Abstracts via Proquest 14 December 2018.

Title: Risk and protective factors - adolescents

Search terms	Items found
1. ti((((protective or preventive or risk) N/2 factor*)) OR ab((((protective or preventive or risk) N/2 factor*)) OR mainsubject((((protective or preventive or risk) N/2 factor*)))	66179
2. ti(((problem or risk or development or internal?ing or external?ing) N/3 behavi*)) OR ab(((problem or risk or development or internal?ing or external?ing) N/3 behavi*)) OR mainsubject(((problem or risk or development or internal?ing or external?ing) N/3 behavi*))	59772
3. ti((adolescen* or juvenile or teenagers or teens or youth)) OR ab((adolescen* or juvenile or teenagers or teens or youth)) OR mainsubject((adolescen* or juvenile or teenagers or teens or youth))	317127
4. 1-3 (or)	4081

Study types: randomised controlled trials and other trials

5. ("SYSTEMATIC reviews (Medical research)" OR DE "META-analysis") OR ((TI (systematic* n3 review*)) OR (AB (systematic* n3 review*)) OR (TI (systematic* n3 bibliographic*)) OR (AB (systematic* n3 bibliographic*)) OR (TI (systematic* n3 literature)) OR (AB (systematic* n3 literature)) OR (TI (comprehensive* n3 literature)) OR (AB (comprehensive* n3 literature)) OR (TI (comprehensive* n3 bibliographic*)) OR (AB (comprehensive* n3 bibliographic*)) OR (TI (integrative n3 review)) OR (AB (integrative n3 review)) OR (JN "Cochrane Database of Systematic Reviews") OR (TI (information n2 synthesis)) OR (TI (data n2 synthesis)) OR (AB (information n2 synthesis)) OR (AB (data n2 synthesis)) OR (TI (data n2 extract*)) OR (AB (data n2 extract*)) OR (TI (medline or pubmed or psycit or cinahl or (psycinfo not "psycinfo database") or "web of science" or scopus or embase)) OR (AB (medline or pubmed or psycit or cinahl or (psycinfo not "psycinfo database") or "web of science" or scopus or embase)) OR (TI (meta-analy* or metaanaly*)) OR (AB (meta-analy* or metaanaly*)))	27228
--	-------

Combined sets/limits

6. 4 and 5 Applied filters:English	206
------------------------------------	-----

The search result, usually found at the end of the documentation, forms the list of abstracts.

AB = Abstract

AF = Author affiliation

All = Performs a keyword search in most of the database's searchable fields, except full text

AU = Author

SU.EXACT = Term from the Sociological thesaurus

SU.EXACT.EXPLODE = Includes terms found below this term in the Sociological thesaurus

TI = Title

* = Truncation

" " = Citation Marks; searches for an exact phrase

? = Wildcard, used to replace any single character either inside or at the right end of a word

PsycInfo via EBSCO Dec 14 2018. Title: Risk and protective factors - adolescents

Search terms	Items found
1. TI ((protective N2 factor*) or (promotive N2 factor*) or (risk N2 factor*))	15467
2. DE "Protective Factors" or DE "Risk Factors"	123653
3. 1 or 2	126111
4. TI (((problem or risk or development or internali?ing or externali?ing) N3 behavi*)) OR AB (((problem or risk or development or internali?ing or externali?ing) N3 behavi*))	91041
5. DE "Behavior Problems" or DE "Juvenile Delinquency" or DE "Externalization" or DE "Internalization"	50748
6. 4 or 5	122304
7. 3 AND 6	14465
8. TI ((adolescen* or juvenile or school or teenagers or teens or youth or young)) OR DE ((adolescen* or juvenile or teenagers or teens or youth)) OR AB ((adolescen* or juvenile or teenagers or teens or youth))	605955
9. 7 AND 8	7985

Study types: Systematic reviews

10. (DE "Meta Analysis" OR ZC "systematic review" OR ZC "meta analysis") OR (TX (systematic* N3 review*) OR TX (metaanaly* OR meta-analy* OR "meta analy*")) OR (TX ((systematic* n3 bibliographic*) OR (systematic* n3 literature) OR (comprehensive* n3 literature) OR (comprehensive* n3 bibliographic*) OR (integrative n3 review) OR (information n2 synthesis) OR (data n2 synthesis) OR (data n2 extract*)) OR JN ("Cochrane Database of Systematic Reviews"))	65636
---	-------

Combined sets/limits

11. 9 and 10 Limiters - Language: Danish, English, Norwegian, Swedish	160
---	-----

The search result, usually found at the end of the documentation, forms the list of abstracts.

AB = Abstract

AU = Author

DE = Term from the thesaurus

MM = Major Concept

TI = Title

TX = All Text. Performs a keyword search of all the database's searchable fields

ZC = Methodology Index

* = Truncation

“ ” = Citation Marks; searches for an exact phrase

SocINDEX via EBSCO Dec 14 2018

Title: Risk and protective factors - adolescents

Search terms	Items found
1. TI (((protective N2 factor*) or (promotive N2 factor*) or (risk N2 factor*))) OR AB (((protective N2 factor*) or (promotive N2 factor*) or (risk N2 factor*))) OR KW (((protective N2 factor*) or (promotive N2 factor*) or (risk N2 factor*))) OR SU (((protective N2 factor*) or (promotive N2 factor*) or (risk N2 factor*)))	27380
2. TI ((problem or risk or development or internali?ing or externali?ing) N3 behavi*) OR AB ((problem or risk or development or internali?ing or externali?ing) N3 behavi*) OR KW ((problem or risk or development or internali?ing or externali?ing) N3 behavi*) OR SU ((problem or risk or development or internali?ing or externali?ing) N3 behavi*)	24801
3. 1 and 2	4220
4. TI ((adolescen* or juvenile or school or teenagers or teens or youth or young)) OR DE ((adolescen* or juvenile or teenagers or teens or youth)) OR AB ((adolescen* or juvenile or teenagers or teens or youth))	198357
5. 3 and 4	1781
Study types: Systematic reviews	
6. (DE "Meta Analysis" OR ZC "systematic review" OR ZC "meta analysis") OR (TX (systematic* N3 review*) OR TX (metaanaly* OR meta-analy* OR "meta analy*")) OR (TX ((systematic* n3 bibliographic*) OR (systematic* n3 literature) OR (comprehensive* n3 literature) OR (comprehensive* n3 bibliographic*) OR (integrative n3 review) OR (information n2 synthesis) OR (data n2 synthesis) OR (data n2 extract*)) OR JN ("Cochrane Database of Systematic Reviews"))	58490
Combined sets/limits	
7. 5 and 6 Limiters - Narrow by Language: - english	271

The search result, usually found at the end of the documentation, forms the list of abstracts.

AB = Abstract

AU = Author

DE = Term from the thesaurus

MM = Major Concept

TI = Title

TX = All Text. Performs a keyword search of all the database's searchable fields

ZC = Methodology Index

* = Truncation

“ ” = Citation Marks; searches for an exact phrase

Referenser

1. Socialtjänstlagen. (2001:453).
2. Farrington D. P, Gaffney H., Ttofi M. M. Systematic reviews of explanatory risk factors for violence, offending, and delinquency. *Aggress Violent Behav.* 2017;33:24-36.
3. Andrews, D. A., Bonta, J., Wormith, J. S. The recent past and near future of risk and/or need assessment. *Crime Delinq.* 2006;52,7-27. DOI: 10.1177/0011128705281756.
4. Shea B. J, Grimshaw J. M, Wells G. A, Boers M, Andersson N, Hamel C, et al. Development of AMSTAR: a measurement tool to assess the methodological quality of systematic reviews. *BMC Med Res Methodol* 2007;7:10.
5. Braga T, Gonçalves L. C, Basto-Pereira M, & Maia Â. Unraveling the link between maltreatment and juvenile antisocial behavior: A meta-analysis of prospective longitudinal studies. *Aggress Violent Behav.* 2017;33:37-50.
6. Brumley, L. D., Jaffe, S. R. Defining and distinguishing promotive and protective effects for childhood extern. *Psychopathology: A systematic review. Soc Psychiatry Epidemiol.* 2016, 51: 803-15.
7. Fisher B, Gardella J., Teurbe-Tolon A. Peer Cybervictimization Among Adolescents and the Associated Internalizing and Externalizing Problems: A Meta-Analysis. *J Youth Adolesc.* 2016;45(9):1727-43
8. Goldfarb S. S, Tarver WL, Locher JL, Preskitt J., Sen B. A systematic review of the association between family meals and adolescent risk outcomes. *J Adolesc.* 2015;44:134-49.
9. Holt S, The impact of exposure to domestic violence on children and young people: a review of the literature. *Child Abuse Negl.* 2008;34(6):840-1.
10. Kim Y. S, Leventhal B. Bullying and suicide A review. *Int J Adolesc Med Health.* 2008;20(2):133-54.
11. Lemon D. D. Killing me softly: A meta-analysis examining risk factors associated with suicide among young African American males: ProQuest Information & Learning; 2009.
12. Malvaso C. G, Delfabbro P. H, & Day A. Risk factors that influence the maltreatment-offending association: A systematic review of prospective and longitudinal studies. *Aggress Violent Behav.* 2016;31:1-15.
13. Skeer M, Ballard E. Are Family Meals as Good for Youth as We Think They Are? A Review of the Literature on Family Meals as They Pertain to Adolescent Risk Prevention. *J Youth Adolesc.* 2013;42(7):943-63.
14. Tonmyr L, Thornton T, Draca J, Wekerle C. A review of childhood maltreatment and adolescent substance use relationship. *Curr Psychiatry Rev.* 2010;6(3):223-34.
15. Washington T, Rose T, Colombo G, Hong JS, Coard S. I. Family-level factors and African American children's behavioral health outcomes: A systematic review. *Child Youth Care Forum.* 2015;44(6):819-34.